LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings, of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b)

Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 40 (42) **Authorized by Military Government and UNRRA** **Dillingenā, sestdien, 1946. g. 25. maijā**

Aleksandrs Balodis

Mūsu pārstāvības

Dzīvošanas svarīgākā vērtība kā nekā ir meklējama domāšanā: ar spēju domāt sākas eksistēšanas pārdzīvojumi, ar to viņi izteicas un turpinās. Domas ir arī tās, kas dod dzīvei saturu un dzīves jēgu.

Domu ierosināšanai vajadzīgi motīvi, kas lielā mērā var noteikt arī pašu domu virzienu un saturu. Ja šie ierosinājumi nāk no nometņu dzīves kņadas, no barakām un blokēkām, no kopvirtuvēm, produktu un mantu noliktavām un no dienas devām, no komiteju sēžu un sapulču runām, no trūcīgām avīžu ziņām un panīkušas svešas zemes apkārtnes, tad tāda domāšana latvieša garu vērš par sīku, seklu un šauru.

Ja, turpretim, tajā pašā laikā un tiem pašiem cilvēkiem ar savām domām būtu iespējams dzīvot līdzi tai aktīvitātei, kas pārvalda un veido mūsu likteņu lemšanas lietas, tad aina būtu pavisam citāda. Sekodami latviešu dzīves norisēm lielā mērogā un tādās līnijās, kas noteic tās virzienu, būtu iespējams daudz vieglāk izbēgt nometņu dzīves šaurībai, un cilvēku gars iekļautos tādā domāšanā, kas viņu raksturus veidotu pozitīvi, kas tos padziļinātu un dotu tiem vērienu.

Ir nenoliedzams, ka nometņu šaurumā iesprostoti cilvēki sāk zaudēt garīgo možumu un panikst kā stādi bez saules. Tie, kuru gara aktīvitātes izstarojumi ir stiprāki par šaurās dzīves žogiem un izlaužas tiem cauri plašākā un dziļākā gara dzīvē, domašanas motīvus sāk meklēt svešā gaisotnē. Tas ir zaudējums mūsu kopībai. Tajā pašā laikā liekas, ka tas, ko mūsu vadītāju darbinieku prāti un pārstāvības zina par mūsu dzīves vissvarīgākiem jautājumiem, tomēr ir daudz vairāk par to, ko par šiem jautājumiem ļauj zināt un zina visi pārējie.

Pašreizējā mūsu pārstāvību tiešiskajā stāvoklī un neērtajos satikšmes un informācijas apmaiņas apstākļos ir tā kā neērti gribēt no mūsu centrālām pārstāvībām — Latviešu Centrālās padomes un Latviešu Centrālās komitejas — vairāk, nekā tās līdz šim par savu darbību tautiešiem vēstījušas. Turpretim, raugoties no tautiešu izolētā stāvokļa nometņu apstākļos un vērojot viņu garīgās vientulības sajūtu, tomēr jāatzīst, ka likt viņiem sajust organizātorisko galvu pašreiz ir tikpat svarīgi kā tam, ka šai galvai ir jābūt. Ja galva ir, bet tautas ķermenis nevar to sajust, tad galvas eksistences un darbības nozīme lielā mērā kļūst nenozīmīga.

Nupat ar gandarījumu lasījām, ka angļu Militārās valdības pārstāvji atzinīgi vērtē labi noorganizētās demokratiskās Latviešu Centrālās komitejas un Centrālās padomes vēlēšanas. Mēs zinām arī, ka šajās pārstāvībās norit intensīvs, grūts un atbildīgs darbs latviešu emigrācijas jautājumu kārtošanā. Tomēr tajā pašā laikā jāatzīst, ka mūsu tautiešu masai par šo darbu nav diezgan skaidra priekšstata, citiem vārdiem — tautieši nometnēs daudzos ļoti svarīgos mūsu dzīves jautājumos un situācijās nejūt savu centrālo pārstāvību idejiskās vadības.

Šo jautājumu gaŗāmejot jau skāra Latviešu Centrālās padomes 2. sesija Hanavā. Kopš tā laika stāvoklis tomēr nav grozījies. Jācer, ka svarīgo problēmu apspriedīs arī LCP 3. sesija 28. maijā Vircburgā un radīs kādu atrisinājumu, kas turpmāk tautiešiem nometņu izolācijā dos pareizāku priekšstatu par mūsu pārstāvību darbību un šīs darbības nozīmi, reizē ar to palīdzot veidoties notātajas vienībai un idejiskās vadības strāvojumiem.

Tautiešu atbrīvošana Francijā

Sūtnis Francijā Dr. O. Grosvalds informē LSK Eslingenā, ka no 29. aprīļa līdz 3. maijam Francijā no amerikāņu gūstekņu nometnēm atbrīvoti 455 latvieši, 531 lietuvietis un 77 igauņi. Visi viņi pārvesti uz **Babenhauzenu** pie Darmštates, Vācijā, vēlreizējai pārbaudei un galīgai atbrīvošanai. No amerikāņu puses pasvītrots, ka nevienu atbrīvoto spaidu kārtā nerepatriēs. Babenhauzenā nesen pienācis vēl viens transports no Francijas ar 1500 Baltijas tautu piederīgiem. To vidū esot 450 latviešu. Atlaišanas nometnes pārslogošanas dēļ šis transports 7. maijā caur Vircburgu novirzīts uz Regensburgu arī pārbaudei un atlaišanai. Cik spriežams, tas ir tas pats transports, par ko ziņojām mūsu laikraksta 38. numurā.

LSK no savas puses dara visu iespējamo, lai sekmētu no Francijas pārvesto tautiešu ātrāku atbrīvošanu.

A. M.

Atbrīvojamiem latviešu karavīriem piešķir DP tiesības

UNRRA's šefs Eiropā — sērs ģenerālleitnants F. E. Morgans, kā mūs informē, norādījis Latvijas Sarkanā krusta vadībai amerikāņu okupācijas joslā Vācijā, ka no gūstekņu nometnēm amerikāņu joslā atbrīvojamiem latviešu bijušiem karavīriem okupācijas militārās iestādes tagad piešķir pārvietoto personu tiesības, ja ir noskaidrots, ka šie latviešu bijušie karavīri nav kara noziedznieki, nodevēji, kollaboranti vai karadienestam brīvprātīgi pieteikušies. Visām personām, kas iztur minētās noskaidrošanas prasības, pēc UNRRA's noteikumiem, ir tiesības saņemt DP aprūpi. Ar šo lēmumu uz ikvienu latviešu bijušo karavīru katrā individuālā gadījumā attiecināta nepieciešamā taisnība. **A. T.**

Latviešu teātŗa panākumi

Latviešu teātris **Eslingenā** 7. maijā atskatījās uz savas darbības pirmo posmu. Līdz 1. maijam teātris sarīkojis 89 izrādes, kuŗas noskatījušies 40.000 skatītāju. Izrādes notikušas latviešu nometnēs amerikāņu okupācijas joslā, bet visvairāk Eslingenā (21), Ambergā (16), Vircburgā (4), Mannheimā (4) un Eichštetē (4). Teātŗa mākslinieciskā personālā darbojas 22, techniskā 7 un administrātīvā 3 personas. Repertuārā R. Blaumaņa „No saldenās pudeles" un J. Raiņa „Pūt, vējiņi". Nākošā jauniestudējuma — Blaumaņa „Skroderdienas Silmačos" — pirmizrāde 25. maijā.

Teātŗa darbinieku kopsanāksmē teātŗa direkcijā nākamajiem 6 mēnešiem no jauna ievēlēja: mākslinieciskajā vadībā režisoru K. Veicu un J. Lejiņu, saimnieciski-administrātīvā — J. Kājiņu un revīzijā R. Birzgali, J. Neimani un Anci Roziti.

J. Raitums

Visām latviešu komitejām

Dažādu iemeslu dēļ daļa privāti izvietoto tautiešu līdz šim nav ieslēgušies latviešu emigrantu kopībā un joprojām dzīvo izklaidus starp vāciešiem, acīm redzot cerēdami, ka kritiskā brīdī vēl arvien būs iespējams pievienoties organizētiem tautiešiem. Šīs nepārdomātās rīcības sekas jau tagad nāksies izbaudīt amerikāņu joslas latviešiem, kur, sākot ar 1. maiju, UNRRA vairs neizsniedz DP reģistrācijas (indeka) kartes, bez kuŗām nevienam nav tiesības uz DP pārtikas normām. Bet neatkarīgi no apgādes, latviešu bēgļu centrālām organizācijām ir ļoti svarīgi arī visu citu latviešu lietu kārtošanai zināt precizu bēgļu skaitu Vācijā un Austrijā. Tāpēc LCK 27. aprīļa sēdē nolēma vēlreiz aicināt visas latviešu komitejas nekavēties un pūlēties, cik iespējams, lai tuvākā nākotnē tiktu apzināti un sastādīti saraksti par visiem privāti dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem, izņemot 1939./40. gada repatriantus. Sarakstī piesūtāmi latviešu centrālai kartotēkai: Latvian DP Camp, Lamboystr., Hanau (16).

Latviešu Centrālā komiteja

Kijs — 3. armijas komandieris

Heidelbergā, 17. maijā (AP). — 3. armijas komandieris — ģenerālleitnants Lucians K. Traskots (Lucian K. Truscott), kam nesen bija sirdslēkme, vakar atkāpās no šīs ASV okupācijas armijas komandiera pienākumiem. Viņa vietā stājas ģenerālleitnants Džofrijs Kijs (Lt. Gen. Geoffrey Keyes). Kijs bija 7. armijas komandieris līdz tās deaktivizēšanai 1. aprīlī un tās okupācijas pienākumu nodošanai amerikāņu joslā Vācijā Traskota 3. armijai. 51 g. v. sirmais un saulē nobrūninātais Traskots pašreiz atspirgst un nākamās nedēļās dosies uz ASV. Viņš savā laikā 6. korpusa priekšgalā iegāja Romā un Dienvidfrancijā pēc tam, kad pret pārākiem ienaidnieka spēkiem bija noturējis Ancio desanta poziciju. **The Stars and Stripes**

Andersa poļu armiju drīz izformēšot

Londonā, 19. maijā (AP). — Autoritātīvās angļu aprindās norāda, ka ģenerāļa Andersa poļu armiju tuvākā nākotnē pārvedīs uz Angliju un izformēs. Ne angļu kara ministrijā Londonā, nedz arī Andersa galvenā štābā Romā nav ziņu par paredzēto pārvietošanu, kaut gan zinātāji paskaidro, ka lēmums pieņemts „augstākās sfairās" kā piekāpšanās Padomju Savienībai, par ko izlemts ārlietu ministru konferencē Parīzē. Andersa armijā Itālijā ir 100.000 poļu. Tos pārvedīs uz Angliju „tiklīdz būs pieejami kuģi" un līdz izformēšanai novietos, laikam, Skotijā.

The Stars and Stripes

Par spīti sarunu neveiksmei „4 lielie" nezaudē cerības

Vašingtonā, 19. maijā (AP). — Ārlietu ministrs Berness preses konferencē pastāstīja, ka ārlietu ministru konferencē Parīzē gūti ievērojami panākumi, kas, viņš domā, nākošajā sanāksmē 15. jūnijā palīdzēs vienoties par miera līgumiem. Bernesam, kas teica, ka senātam par konferenci viņš ziņos 22. maijā, šodien bija 2 stundu ilga slepena apspriede ar prezidentu Trumenu. Pēc informēto aprindu domām, Berness ziņojis prezidentam, ka stāvoklis nav tik ļauns, kā varētu izlikties, un ka Savienotās Valstis, Krievija, Lielbritānija un Francija, ja vien mēģinātu, eventuāli varētu vienoties par Eiropas jautājumiem.

•

4 lielvalstis 18. maijā uzsāka optimisma apdvestu 1 mēnešā ilgu nogaidīšanas sacensību, cerot, ka ārlietu ministru padomes delegāti, sastopoties atkal 15. jūnijā, varēs, varbūt, vienoties par miera līgumiem, kuŗus viņi nav spējuši uzrakstīt savā 3 nedēļu ilgajā sanāksmē Parīzē. Dodoties uz mājām, ārlietu ministrs Džemss Berness un angļu ārlietu ministrs Ernests Bevins izteica pārliecību, ka ārlietu ministri, par spīti viņu neveiksmei noslēgt līgumus Parīzē, būs spējīgi izkārtot sevišķās grūtības nākamā sanāksmē. No amerikāņu avotiem norāda, ka Bernesa nostāja pamatojas uz panākumiem, kas gūti Itālijas reparāciju, koloniju un Balkānu robežu jautājumā.

Pareģo brīvāku pārraudzību

Isi pirms sanāksmes izbeigšanas ārlietu ministri parafēja pārstrādātus pamiera noteikumus Itālijai, padarot brīvāku pārraudzību pār bijušo ass partneri. Pamiera noteikumus publicēs tikai pēc tam, kad tos apstiprinās Sabiedroto virspavēlnieks, bet uzskata, ka tie paredz Sabiedroto Kontroles padomes likvidēšanu Itālijā.

ASV preses reaģējums sakarā ar Parīzes konferences izjukšanu ir vienveidīgi drūms, bet atsevišķi laikraksti šo neveiksmi izskaidro ar dažādiem iemesliem. „The New York Sun" saka: „Vainojama Vašingtona, lai arī ne tik daudz par to, kas faktiski noticis, bet gan par to, ka tā jau sen nav izšķirusies par noteiktu un aktīvu ārpolitiku un nav paziņojusi visai pasaulei, ka tā ir apņēmusies pie tās palikt." „The New York World Telegram" ievadrakstā, kam par virsrakstu likti vārdi „Krievija uzliek veto mieram" saka: „Maskavas sabotāža mieram nevienu nevar pārsteigt. Jo ilgāk viņa var novilcināt mieru, jo ilgāk tā var turēt 2.000.000 savu karavīru Viduseiropā, no kurienes tie var uzturēt viņas diktātūru kontinenta lielākā daļā."

The Stars and Stripes

„UNO grūtībās vainojamas lielvalstis"

Nujorkā, 17. maijā (AP). — Ēģiptes pārstāvis Vienoto Nāciju organizācijā **Hefecs Afijs Paša**, atkāpdamies no Drošības Padomes prezidenta posteņa, vakar pamācīja savus kollēgas, ka cilvēces lielās masas ir neapmierinātas ar to, ka lielvalstis UNO darbībā mēģina „veicināt savas intereses, nerēķinoties ar citu piekrišanu." „Mani pārņem drebuļi, kad dzirdu ļaudis runājam par trešo pasaules karu", viņš teica. Noslēgdams sesiju, kuŗu viņš bija vadījis vienu mēnesi, Afijs Paša norādīja, ka viņš runā kā mazas nācijas pārstāvis, un pateica padomei: „Dariet visu, lai neviens akmens nepaliku nekustināts, ja vien šo padomi ar to varētu padarīt par patiesu ieroci tautu, valstu un pasaules rašu mūžīgam mieram." Pasaule, viņš teica, ir neapmierināta, jo jau vienu gadu pēc kara beigām ideāli, par kuŗiem cīnījās, skiet, ir aizmirsti. — **Holandē**, parlamenta otras palātas (apakšnama) vēlēšanās katoļu partija ieguvusi 32 no 100 vietām, bet kreisā spārna strādnieku partija, kas bija rēķinājusies ar vismaz 35 deputātiem, tikai 29. Komūnisti ieguvuši 10 vietu. Šemerhorna strādnieku valdība atkāpusies. — **Japānā** ministru prezidenta pienākumus uzņēmies līdzšinējais ārlietu ministrs Jošida. Komūnisti izteikuši neapmierinātību ar jaunās koalicijas vadību, lai gan tai bijusi ģen. Makartura piekrišana. Makartura diplomātiskais padomdevējs Ačesons, atbildot uz pieprasījumu, ko Sabiedroto padomei iesniedzis krievu pārstāvis ģen. Derevjanko, paskaidrojis, ka šis iesniegums, kuŗā jaunās valdības locekļi nosaukti par „demokratiskas revolūcijas ienaidniekiem", esot „mēģinājums izplatīt komūnistisku propagandu" un piebildis: „Man nav vajadzības īpaši norādīt jums, ka Savienotās Valstis neveicina komūnismu ne Savienotās Valstīs, nedz arī Japānā." Vašingtonā ārlietu ministra vietnieks Ačesons

Domstarpības bēgļu jautājumā

Nujorkā, 19. maijā (AP). — Irānas ministru prezidents Kvavams-es-Sultanehs šodien norādīja, ka valdība rīt nevarēs izsmeļoši ziņot Vienoto Nāciju Drošības padomei par krievu karaspēka atvilkšanu no Irānas. Daži padomes locekļi spriež par iespējamību sūtīt uz Irānu komisiju, lai pārbaudītu, vai krievu karaspēks evakuēts.

Pabeidzot priekšdarbus Saimnieciskās un Sociālās padomes sanāksmē 19. maijā, redzamas domstarpības starp Krieviju un Rietumvalstīm divi svarīgos jautājumos. Pirmais ir jautājums par to, vai būtu ieceļamas valdību pārstāvju vai atsevišķu nozaru ekspertu komisijas ar uzdevumu studēt un mēģināt novērst pasaules sociālos un ekonomiskos ļaunumus. Otrs ir bēgļu jautājums. Krievi skaidri parādījuši, ka Padomju Savienība vēlas, lai komisijās ieceltu valdību pārstāvjus ar tiesībām rīkoties savu valstu uzdevumā. Nesaskaņas paredzamas speciālā komisijā bēgļu un DP jautājumu kārtošanai. Krievija iestājas par to, lai skaidri definē, kas ir bēgļi un kas „kvislingi" un nodevēji. Londonā padomju delegācija pieprasījusi, lai visus kara noziedzniekus, kas uzdodas par bēgļiem, nekavējoties nosūta uz viņu zemēm.

The Stars and Stripes

preses konferencē nolasīja šo paziņojumu, paskaidrodams, ka tam pilnīgi piekrīt un ka arī valdība ir tādās domās. — **Vašingtonā** publicēts prezidenta Trumena rīkojums, ka obligātai iesaukšanai karadienestā pakļauti 20—29 gadu veci vīrieši. Ar to atsaukts Japānas kara beigās izdotais prezidenta rīkojums, ka iesauks vīriešus tikai līdz 25 gadu vecumam. — Anglijā uzsākta plaša rekrutēšanas kampaņa, lai iesaistītu armijā, flotē un aviācijā 250.000 jaunu karavīru. Etlijs paskaidrojis, ka kampaņa ļoti svarīga, jo „miera spēkiem jābūt pietiekami stipriem." — Prezidents Trumens **Vašingtonā** publicējis personīgo aicinājumu ģenerālisimam Staļinam sadarboties pasaules pārtikas krizes novēršanā. Kāds Savienoto Valstu valdības pārstāvis 18. maijā paskaidroja presei, ka Staļins Trumena aicinājumu sadarboties noraidījis ar pamatojumu, ka tas nācis par vēlu. **Maskavas** radiokomentātors izteicies, ka Krievija esot apsolījusi vairāk par 1.100.000 to labības Eiropas valstīm, bet pašas Krievijas pārtikas devas joprojām stingri ierobežotas. Krievija piedāvājusi labību Somijai, Francijai, Polijai un Rumānijai. UNRRA's pārstāvis Maskavā izteicies, ka gadījumā, ja nākamās 2 nedēļas nebūs lietus, neraža draud Krievijas maizes klētij — Ukrainai. Pēdējo 2 mēnešu sausuma dēļ labības raža šogad var samazināties uz pusi vai pat vēl vairāk no paredzētā — 75 proc. no 1940. gada ražas. — Angļu joslas Militārās valdības pārstāvji paskaidrojuši, ka gadījumā, ja tuvāko nedēļu laikā nepienāks lielāki labības transporti, vācu iedzīvo-

(Beigas 3. lappusē)

Slimība

Viens no svarīgākiem emigrācijas dzīves jautājumu sekmīgas kārtošanas priekšnoteikumiem ir sadarbība un saderība pašu tautiešu vidū un sadarbība un laba saskaņa ar Militārās valdības un UNRRA's vadītājiem pārstāvjiem. Dzīves prakse to daudzkārt apstiprinājusi. Ir izteikti arī brīdinājumi šo sadarbību netraucēt kaut kādu pa lielākai daļai iedomātu formālu ieganstu dēļ vai — kas vēl ļaunāk — personīgas godkāres vai personīga prestiža dēļ. Svarīgākais arvien ir gala rezultāts: vai darbs tautiešu kopībai dod pozitīvus rezultātus vai nē.

Kādas sekas ir kņadai par vienas vai dažu personu iedomāto prestižu un tādas iedomātas „taisnības" meklēšanai, to šajās dienās piedzīvoja Lauingenas latviešu nometnes tautieši Bavārijā. Še ar UNRRA's vienību bija izveidojušās un pastāvēja patiesi draudzīgas un saskanīgas attiecības, kas turpinājās līdz tam laikam, kad nometnes bijušās komitejas priekšsēdis V. Māsēns un 2 tās locekļi vai nu nespēja vai nevēlējās šajos stabilajos sadarbības ietvaros izveidot arī savu darbu. Pretēji tautiešu vairākuma šajā laikā izteiktajai gribai, šie atsevišķie cilvēki tomēr ne vien sāka savas iedomātās „taisnības" meklēšanu, bet ir darījuši to tādā veidā, ka tas nedara godu ne viņiem, nedz arī pārējiem tautiešiem. Ar UNRRA's apsūdzēšanu augstākās instancēs un ar tās apvainošanu 3 atsevišķas personas rezultātā panākušas to, ka var palielīties, ka „nav palikušas mierā", bet 900 tautiešu savstarpējās attiecības lielā mērā sadumķotas, cilvēki satraukti, draudzībai un simpatijām pārskrējusi nepatīkama ēna.

V. Māsēns un abi viņa „līdzcīnītāji" no nometnes izslēgti.

Un morāle? Neskatiet vīrus no cepurēm! Pat cilvēki, kuŗu agrākās sabiedriskās darbības stažs it kā atestē to raksturu teicamās kvalitātes, nav garantēti no sabiedriskā darba briesmīgās slimības — paštaisnā, nedemokratiskā egocentrisma.

Tautiešu labā

„Latviešu Vēstneša" izdevējs un galvenais redaktors Viktors Baltkājis saņēmis šādu rakstu: „Bad-Dicenbachā, 1. maijā. — Sirsnīgi pateicos jums par 3.000 marku ziedojumu latviešu aprūpei svešniecībā. Savstarpējās izpalīdzības darbi tautiešiem lielā mērā atvieglo smagās trimdas gaitas. — Bīskaps J. Rancāns".

2. maijā saņemts šāds raksts: „Ar pateicību kvitēju jūsu ziedojumu Latvijas Sarkanam krustam Švābijā — 500 marku. Šo summu izlietoju latviešu mākslinieka Ubāna ģimenes atbalstīšanai, kuŗai tas bija nepieciešams. — A. Tilmanis, LSK pilnvarotais Švābijā, Augsburgā."

Kārlis Osis

Latviešu likteņi svešniecības gaitās

(1. turpinājums)

2.

1802. g. parādās jauns trimdinieku tips — notiesātie nemiernieki. Ja līdz tam vācu kungi savus dumpīgos gaitniekus nomocija muižas pagrabos vai moku rijās, tad nu mēs redzam jau „viņa ķeizariskās augstības vārdā" izsūtāmos. Tie ir tā saukto zemnieku dumpju cilvēki. Mocekļi, kas neprātīgi saslējušies pret apspiedējām varām tad, kad nebija nekādas iespējas tās apkaŗot. Viņiem liela līdzība ar to drošgalvju jaunekļu pulku, ko līdzīgu iemeslu dēļ no Latvijas svešumā aizrāva abu pēdējo okupāciju laiks. Ar šiem izsūtītajiem sāka augt mūsu kolonijas Sibirijā.

Ap 1840. gadu sākās izceļošana uz tuvākiem Krievijas apgabaliem, sevišķi uz Novgorodas un Ļeņingradas rajonu. Ar Kr. Valdemāra atbalstu tā pastiprinās pēc 1860. gada. Šoreiz izceļošana notika šķietami brīvprātīgi, lai gan faktiski šie cilvēki ir jāuzskata par no dzimtenes padzītiem — tāpat kā mēs. Vācu muižnieki daudzos pagastos bija radījuši tik neciešamus tiesiskos apstākļus un tādu zemnieku saimniecisko postu, ka daudzi rosīgākie latvieši nezināja citādi glābties kā emigrācijā. Un tiešām, viss emigrantu vairums ieguva tiesiski drošu stāvokli un iedzīvojās zināmā turībā. Šī parādība nebūtu pelama, ja emigranti līdz ar savas zemes atstāšanu neatstātu arī savas tautas kopību. Ar svešumā uzkrātajiem līdzekļiem atgriežoties, viņi varētu ievērojami celt un rosināt dzimtenes saimniecisko dzīvi. Turīgi kļuvuši, viņi varēja skolot savus dēlus un tā dot tautai daudz krietnu darbinieku.

Lai gan Krievijā nometās uz dzīvi liela mūsu tautas daļa, viņa tomēr nekā daudz nav devusi Latvijas kultūrālai attīstībai. Krievijā iegūtā manta ar maz izņēmumiem Krievijā arī palika. Krievijā skolotie dēli tur arī palika. Mēs neskatām savā vidū ne ievērojamus zinātniekus, ne māksliniekus, ne organizātorus, kas būtu nākuši no šīs emigrantu saimes. 151.000 cilvēku radošais spēks ir aizgājis Latvijai secen. Šie 151.000 ir mums zudusi tautas daļa — atgriezts rieciens, kas vairs nepielīp.

Kādēļ šis uzņēmīgo latviešu vairums, kas ar savu darbu izcēlās tālu pāri apkārtējo krievu tautības iedzīvotāju līmenim, tautai aizgāja zudumā? Uz šo, mums šodien ļoti svarīgo jautājumu vispusīgi atbildēt nav iespējams. No lielās motīvu drūzmas varam izcelt ikai dažus svarīgākos.

Pirmkārt izceļošanas laikā latviešu tautas masās nebija gara strāvojumu: ne nacionālpolītisku, ne reliģisku, ne sabiedrisku, kas ciešāk piesaistītu tautas kopībai. Tautas vairuma interešu centrā tad vēl bija visvairāk ārkārtīgi grūtie materiālās eksistences jautājumi. Izrāvušies no trūkuma un posta, šie cilvēki arī centās vispirms nodrošināties pret trūkumu un postu, tas ir, pievērsās materiālām vērtībām. Viņi radīja brīnišķi iekoptas muižas un sugas lopu audzētavas, bet es nezinu nevienas viņu sarakstītas grāmatas.

(Turpinājums sekos)

Chronika

Uzticības kollēģijas sēdei arī 30. aprīlī nebija kvoruma, jo kollēģijas loceklis V. Zāmuēlis slimības dēļ atteicies, bet kollēģijas loceklis Alksnis slimo. Uzticības kollēģijas jautājums atlikts līdz LCP sesijai 28. maijā Vircburgā. — LCK saņēmusi no vispasaules YMCA's bībeles un Jaunās derības latviešu skolu un nometņu vajadzībām. Katra nometne un katra skola saņems 1 bībeli un 1 Jauno derību, bet skolas ar vairāk par 100 audzēkņiem un lielākās nometnes vēl 1 Jaunās derības eksemplāru. Par šo grāmatu saņemšanu jārūpējas apgabalu un novadu komitejām. Grāmatas izsniegs arī atsevišķu nometņu pilnvarotām personām. — Amerikāņu okupācijas joslā prasības par kara zaudējumiem pret vācu armiju var pieteikt: Abwicklungsstelle Fritsch, Schönfelderstr., München, bet franču okupācijas joslā: das Staatssekretariat für die französisch besetzten Gebiete Württemberg und Hohenzollern, Hermann-Knor-Strasse 4, Tübingen. — Visas 5 Huzuma apriņķa nometnes — Hockensbüll, Fliegerhorst, Ahrenviöl, Ostenfeld un Winnert 5. maijā pārvietotas uz Flensburgu. Huzumiešu jaunā adrese ir: DP Camp, Scharnhorst bei Flensburg (24). — LCK vajadzībām Gētingenas latviešu nometne ziedojusi 190 marku, Gētingenas Baltijas nometne 212 marku; latviešu kultūras fondam R. Ozola autotransporta uzņēmums 200, mēnešraksta „Ceļš" apgāds 500, Bērnsenas latviešu nometne 495,58 marku; bij. karavīru aprūpei latviešu komiteja Augsburgā-Hochfeldā 2500 un J. Brasmanis 200 marku. Visiem ziedotājiem LCK pateicas („LCK IB" Detmoldā). — Reutera aģentūra aprīlī Tautu Savienības likvidācijas sanāksmes laikā ziņojusi, ka, lai gan Baltijas valstis nomināli ir Tautu savienības locekles, viņu delegāti nebija aicināti uz likvidācijas sanāksmi. Pēc tam viņi meklēja kontaktu ar citu valstu delegātiem, kas lai ierosinātu Baltijas jautājumu, bet viņiem nebijis sekmju. Latvijas delegāts Feldmanis 10. aprīlī paskaidrojis, ka nekāda politiska demonstrācija nebijusi iespējama („Latvju Ziņas" Stokholmā). — Lībekā Mēzenes nometnē iekārtots un ar 2. maiju darbojas pastāvīgs latviešu, igauņu un lietuviešu DP mākslas salons. To vada gleznotājs Fr. Milts un tajā izstādīti emigrācijā darināti mākslas un daiļamatniecības darbi („UNRRA 801" Lībekā). — Komponista Eižena Freimaņa ansamblis (latviešu nometnē Lauingenā pie Donavas) pabeidzis lielāku koncertu turneju. Šoreiz ansamblis apmeklējis un koncertējis latviešu nometnēs amerikāņu joslas ziemeļaustrumos — Baireitā, Marktredvicā, Veidenā, Tiršenreitā, Filsekā un Gunceenhauzenā. 12 dienās sniegti 10 koncertu. 8. maijā ansamblis koncertēja Filsekas amerikāņu garnizonam. Tāpat ar mūziku ansamblis iepriecinājis tautiešus DP slimnicās. Vairākās nometnēs ansambļa ierašanās bija pirmais profesionālo mūziķu apciemojums (A. Zaķis). — Fīsenas un Hohenšvangavas slimnicās no tuberkulozes miruši un Fīsenas kapsētā guldīti sekojoši latvieši: Alfreds Liepiņš, dz. 24. 5. 1. Vīpē, miris 45. 22. 4., Maigonis Bogomāzovs, dz. 26. 14. 11. Apē, miris 45. 27. 4., Jānis Vespers, dz. 25. 13. 5. Sventā, miris 45. 11. 8., Antons Dzirkalis, dz. 24. 3. 4. Varakļānos, miris 45. 17. 7. Pēc LSK pārstāvja Fīsenas un Marktoberdorfas apriņķī E. Švēdes (Hotel „Sonne", Füssen, Bayern, 13b) ierosinājuma, Fīsenas latviešu nometnes tautieši uzņēmušies šo latviešu kapu apkopšanu un nolēmuši gādāt par piemiņas plāksnēm, kādam nolūkam vajadzīgā nauda jau saziedota. Piemiņas plāksnes, paredzams, varēs iesvētīt jūnija beigās (A. Š.). — Režisors J. Muncis (Hotel Sonne, Füssen, Bayern, 13b) aicina visus mākslinieku, rakstnieku, gleznotāju, mūziķus un teātŗu un operas darbiniekus, kas vācu nacistu okupācijas laikā Latvijā vai vēlāk Vācijā cietuši no fašistiskā režīma, kam pretfašistiskas nostājas dēļ vai arī simpatiju dēļ pret Vienoto Nāciju armijām vai to organizācijām ierobežota kustības brīvība, liegtas profesionāla darba iespējas vai kas bijuši padoti kādiem morāliskiem pazemojumiem, iesniegt viņam par to ziņas, atsevišķi raksturojot katru gadījumu. — 3. un 4. maijā Kaiserslauternā (franču okupācijas joslā) notika latviešu mākslinieku sarīkojums, ko apmeklēja arī ļoti daudz cittautiešu. Mākslinieki guva izcilus panākumus un pēc koncerta tos pie sevis ielūdza komandējošais franču ģenerālis. No Kaiserslauternas mākslinieku kopa devās uz Hanavu un Dīburgu, kur arī guva jūsmīgas apmeklētāju atsaukmes (O. Krolls). — Par LCK mākslas aģentūras gada pārstāvi Bavārijā izraudzīts Oto Krolls: Bauernfeindstr. 7, Bl. 29, W. 3, Augsburg, Bayern (13b), ar ko jāsazinās honorāru, autora tiesību un citos jautājumos, kuŗu kārtošanu uzņēmusies mākslas aģentūra (— s).

Divi mēnešraksti un viena grāmata

Ar šo gadu latviešu komiteja Kemptenā savu žurnālu „Sauksme" pārveidojusi par mēnešrakstu gara kultūrai, un tas iznāk iespiestā veidā. Redakcijā tagad darbojas K. Lejasmeijers (galv. redaktors), J. Kalniņš, K. Ieleja, T. Zeltiņš un L. Ozoliņš. Otrā burtnīcā (Nr. 21-22), kas nesen iznākusi, atrodam E. Andersona, prof. Dr. E. Zicāna, doc. B. Ābera, inž. mech. A. Kroma, K. Ielejas, prof. Dr. K. Kārkliņa, J. Jaunsudrabiņa, Anšlava Eglīša, H. Mora, I. Krasta, P. Ērmaņa, Z. Lazdas, J. Veseļa, T. Zeltiņa, Dz. Soduma, E. Putniņa, A. Annusa, V. Mežezera u. c. apceres, daiļprozas darbus, dzejoļus un informātīva satura atzīmes. Uz atsevišķām lapām Džordža Vašingtona portrets un prof. L. Liberta gleznas reprodukcija. Interesantākās apceres doc. Āberam par Latvijas vēstures problēmām un prof. Zicānam par laiku un mūžību. Cik var vērot, mēnešraksta seja vēl veidošanās stadijā. Šajā burtnīcā lielā tiesa populārzinātnisku vai tiem radniecīgu rakstu ar slieksību uz tehniskām zinātnēm. Salīdzinājumā ar iepriekšējo burtnīcu samazinājušies pārspiedumi, šķiet vienīgi Jaunsudrabiņa tēlojums „Ar Timermaņu Jāni" jau lasīts periodikā. Burtnīcas cena (dubultnumurs) 3 markas.

Altētingas latviešu komiteja jau ilgāku laiku rotātora technikā izdod mēnešrakstu „Jersika" Norberta Trepšas redakcijā. „Jersikas" 2. burtnīcā lasāmi Elgas Kores, Marijas Urnežus, J. Klīdzēja, A. Postiļjones, A. Rupaiņa, N. Trepšas, Laumas Slokas, Annas Megnes, J. Postiļjona un Fr. Murāna darbi. Pārsvarā daiļliterātūra. Prozā labākais darbs burtnīcā A. Rupaiņa romāna fragments, bet dzejā, kuŗas līmenis varēja būt augstāks, M. Urnežus pantiņi. Lauma Sloka īsumā devusi krietnu Bavārijas katoļu Dievmātes svētnīcas Altētingas un tās ievērojamāko celtņu aprakstu.

„Tērvetes" apgāds Oldenburgā ar rotātoru pavairotu publicējis J. Jaunsudrabiņa stāstu „Es stāstu savai sievai", kuŗā tēlota autora izvākšanās no savas mājiņas pie Ropažiem un brauciens uz Rīgu. Miers, ar kādu tēlots šis smagais brauciens, situācijas un neuzbāzīgā ironija, kas izkaisīta sarunās, piešķir tēlojumam to izgaismojumu, kas atklāj parādību un cilvēku pretmetīgo dabu. Šis ir viens no pirmajiem 1944. g. evakuācijas tēlojumiem, rakstīts ar lielu vārda mākslas meistarību, reizē vienkāršs, smalks un tīkams.

K. Rs

Linards Tauns

Tu un es

Tu atgulsties smilgās un zālēs
zem sērmūkšļa zariem, zem vēja.
Es iestumju laivu kalmēs
zem negaisa mākoņa spēja.

Caur drebošiem zariem tu vēro,
kā lietavās debess raud visa.
Dzeŗu negaisu, aizmirsdams sērot
par sauli, kas dienvidā dzisa.

Tu mīli vējus un zāli
un kaltuša siena smaržu.
Es — negaisā tumsušu tāli,
jūŗas ūdeņa sāļo garšu.

Tava dvēsele zuz vēja pūtā,
gaist dienvida mākonī žiglā.
Salc mana viļņu nopūtā grūtā,
veļiem līdzi klīst dievaiņu miglā.

Tu atgulsties smilgās un zālēs;
krīt sērmūkšas drānās un matos.
Prom negaiss. Mirdz viļņi. Viz kal-
Es nerimnis tevi skatos. [mes.

Jenass Miesnieks

Alīda Lāne

(2. turpinājums)

Viņas attiecības ar Mārtiņu pārvērtās un vispārīgi viņa atspirga, piesolījās pat atstāvēt ganus, lai Mārtiņam nebūtu jāalgo gans.

„Neruņā nu tā, māt!" atbildēja Mārtiņš. „Vai nu tu, vecs cilvēks, iesi ganos. Gan jau iztiksim." Bet bieži vien viņš skatījās uz Dāres kalnu, kas viņam bija atņemts.

Dāres kalns bija patiesi skaists. Kad es tur aru, kamēr Mārtiņš bija karā, man likās, ka no tejienes redzu vai visu pasauli: birzis, mājas, kuplos, jo kuplos kokus, tīrumus, tērces, eglūnas. Mirdz visa pasaule zaļzeltītā gaismā, ciruļi dzied. Cik viegli elpoja krūts, raugoties tālumos! Silti un priecīgi ap sirdi, jo te viss auga: rudzi kā malka, par āboliņu nopriecāties vien nevar, kviešu zeme, kādu citur ar uguni nesameklēsi. Bet lielceļš vijas palejā samtaini pelēks, melni saulē mirdz arumi. Debesis, zeme, plašums un ilgu pilna sirds. Un tik tuvu mājas! Turpat aiz palejas siena šķūnīša. Kāda pļava! Āboliņš, vanagzirņi.

Nē, brālis to nevarēja aizmirst. Viņš jau vēl vairāk kā es te bija aris, ecējis, sējis, pļāvis un arī iekūlis no pūra sējuma desmito graudu. Te viss auga.

Kā nu lai Mārtiņš aizmirstu Dāres kalnu? Viņam tas ko nozīmēja, bet man, kas taisās dzīvē pavisam uz citāda veida darbu, tas nav tik svarīgs. Vai tad es tādēļ mācījies, lai zemi artu, mēslus mētu? Tad jau manai izglītībai ieguldītais kapitāls būtu miris.

Nē, mani neinteresē, cik ienes Dāres kalns. Es viņu varu gan uzglezno t, bet ne apart. Es nemīlu pelēko ikdienu, es mīlu greznību — mākslu. Un, lūk, cik māte ir laimīga, tik es vienaldzīgs. Labāk tēvs būtu man novēlējis kādu summu naudā un nevis šo Dāres kalnu, šo zemi, kas bez darba, bez vajadzīgā inventāra nav graša vērta. Ja būtu novēlēta kāda summa naudas, es prasītu to Mārtiņam, tas viņu izņemtu no bankas un es varētu doties uz Rīgu, uz akadēmiju. Bet ko tu ar tādu Dāres kalnu darīsi? Nē, man viņš vienaldzīgs. Es vajāju savu nimfu, kas vēl arvien bēg no manis, mūžīgi bēg un izvairās.

Neizprotami: mīl un bēg.

Viņa gāja no Rindēniem, pāri Rindēnu norām atkal uz Mežuļiem. Kad es gribēju norunāt satikšanos, viņa nekad neteica ne jā, ne nē. Bet es arvien noķēru Alīdu Lāni. Es biju nenokausējams un nenogurdināms, jo mana dvēsele alka gaismas, spožuma, dzīvības.

Kādēļ Alīda Lāne tā izturējās? Pēc tā es netaujāju. Ka viņa varētu mani nemīlēt, par to nebija ne runas. Ja es mīlēju viņu, viņai vajadzēja mīlēt arī mani. Tas man bija tik saprotams, ka par šo jautājumu nekad neđomāju. Mans mīlas spēks bija tik varens, ka nebija varas, kas varētu tam pretoties. Tas bija fakts, bet fakti nav apstrīdami.

Arvien es viņu gaidīju tur, kur lielceļu aiz Krūžu kalniem šķērsoja lauku ceļš, nākdams pa norām, krūmiem no Rindēniem uz Mežuļiem. Kādēļ tad viņa gāja pa šo ceļu? Vai Mežuļos tai bija kādi radi? Nē, es par to neinteresējos. Tāpat es nejautāju, vai Alīdai ir vēl kāds cits pielūdzējs. Tāds mīlētājs kā es nevarēja būt neviens cits, tādēļ es par to neđomāju. Es biju un jutos visuvarens, gluži kā jauns dievs. Vai Alīdai Lānei ir tēvs un māte, brāļi vai māsas? Šie jautājumi man bija tikpat maz nozīmīgi kā paša mātes pārmetums, kur mēs divi pliki cilvēki dzīvē iešot. Viss, viss bija nenozīmīgs, izņemot vienu — viņu pašu, Alīdu Lāni.

Tur, kur viņa gāja, bija noras, mežs, mazas vēja aizsargātas oazes, ceļa aliedes blakus viena otrai: te tās satikās, te šķīrās, gluži kā mēs ar Alīdu Lāni spožā, saules apmirdzētā meža lokā.

Vienā pusē lēzna pakalne, zaļas noras, klajums, mazas priedītes, bet aiz tām lielo egļu cilts, zaļa vējā ligojoša siena. Piesaule, laipna, rāma aicināja apsēsties un atkrist sausā noras klonā, lai vērtos debesis, tik zilās, tik spožās un tik tālās.

Otrā pusē purvs, sērīgs, vientuļš, grūtsirdīgs. Purvā siekstains ceļš.

Tas aizved purva vidū, kur akli ezeriņi saulē kā melnas acis. Viens ezeriņš krietni paliels. Mežuļu ezers. Te izmirka zeltaini lini, tādi kā nekur. Rudens tumsā mēs tur ar tēvu stāvēdami, kad brālis bija karā, vilkām ārā izmirkušas linu saujas. Zeme te grima un šūpojās. Ūdeņi spīdēja blāvi un vientuļi. Tumsa, blāvie ūdeņi, baltas purva puķes, kroplas priedītes, tādi pat bērziņi, kas saplūst kopā ar miglu, reizu reizēm viegli, balti pavizēdami, atgādināja purvaini kā veļu valsti: skumju, vientuļu, pelēku un bezgala sērīgu. Tīkai ūdeņu dzīles mirdz melnas un noslēpumainas, ieslēpušās dzelzzālē, kārklu krūmos, niedrās. Neviens īsti nezināja, cik dziļi šie ezeriņi ir, jo neviena virve nesniedza viņu dibenu. Bezdibeņi, no kurienes izaug tumsa un nāve...

Bet ceļš pa nogāzi ir skaists, vēju nosargāts, saules kvēles piesātināts. Dienvidū gaismas bezgala daudz un meža ziedu un visādu smaržu tāpat. Kā traki dziedāja sienāži, nodūca mežā kamene un dzirkstīja pret melno egļu fonu savā spožumā gaiss, bet pār noru, purvu un eglūnu debesu bezgalība. Eglainē kaut kur kala dzenis: tuk, tuk, tuk. Klusums, šad tad tik egļu galotnes salīgo vējš. Saules spožums tāds, ka acis apžilbst. Nora, bet sevišķi ceļš pilns gaidu, brīnumainības. Klusumā murd kāda urdziņa palejā, sīks meža strauts. Te iesvelpjas kāds putns vienu otru reizi, tad atkal klusums — spožs un liels kā pati pasaule, kā debess.

Zeme, debess, saule! Kāds prieks dzīvot, klausīties, gaidīt un kliegt aiz laimes un prieka: „Es dzīvoju!"

Vai es ko darīju? Nē, es sēdēju kluss aiz lielas laimes.

Viņa parādās ceļa līkumā pēkšņi un negaidīti.

Jau nākošā brīdī, sēdēdams norā kopā ar Alīdu, es veros viņas acīs, kamēr Alīdas pirksti, režaini, gandrīz caurspīdīgi, plūc kādu ziedu.

„Mīl? Nemīl? Mīl? Nē, nemīl."

Vienreiz šīs acis pieskrēja pilnas asaru. „Kādēļ tu sāpini mani?" viņa saka, kad es to esmu noskūpstījis vienu vienīgu reizi. Arvien un arvien viņa to liedz.

(Turpinājums sekos)

Mums raksta

Vai izvēlētais ģimnazijas tips mums piemērots?

Lielākā daļa mūsu ģimnaziju trimdā ir humānitārā tipa. Līdz šim katra ģimnazija strādāja pēc pašu izstrādāta stundu plāna, kas lielākā vai mazākā mērā sakrita ar Latvijas laiku humānitārās ģimnazijas stundu plānu. Dažās ģimnazijās darbojās arī reālā tipa klases. LCK izglītības daļa tagad izstrādājusi standarta stundu plānu humānitārai un reālai ģimnazijai. Manuprāt ticības mācībā abu tipu ģimnazijās pietiktu ar 1 st. nedēļā katrā klasē. Izcila vieta ierādīta valodām. Pret to nebūtu ko iebilst: tām jābūt dominētājam priekšmetam, jo tās paver ceļu ne tikai uz jauniem zinību avotiem, bet dod arī labāku iespēju iekārtoties praktiskā dzīvē. Katram skolēnam, beidzot ģimnaziju, angļu un vācu valoda jāzina tik labi, lai, kuru katru grāmatu lasot, to pilnīgi varētu saprast. Latīņu valodā 4 st. nedēļā ir par daudz, pilnīgi pietiktu ar 3 stundām. Tas ir pilnīgi pietiekami, lai skolēns latīņu valodu varētu iemācīties, cik tas vajadzīgs medicīnas, farmacijas un citu zinātņu studijām.

Vēsturē un sabiedriskās zinībās stundu skaitu vajadzētu palielināt par 1 st. nedēļā 3. klasē. Sabiedriskās zinībās būtu jāietilpina ne tikai likumu zinības, bet arī politiskā ekonomija. Šos abus priekšmetus, varbūt, labāk varētu mācīt tautsaimnieki, nevis juristi. 5. klasē būtu jāatstāj vēl 2 stundas matēmatikā ievadam analizē un analitiskā ģeometrijā.

Stundu skaits fizikā (8 st.) jāpalielina līdz 10 st., katrā klasē pa 2 stundām nedēļā. Ķīmijā stundu skaits pavisam niecīgs — tikai 2 st. 3. klasē. Stundu skaits ķīmijā, pēc manām domām, jāpalielina līdz 6 st. — pa 2 st. 2., 3. un 4. klasē. Humānitārā ģimnazija jaunatni gatavo ne tikai humānitāro disciplīnu studijām, bet tai jādod jaunatnei arī solida vispusīga vispārīgā izglītība, kas atbilstu modernam pasaules uzskatam un technikas sasniegumiem. Ar izglītības daļas stundu plānu nav iespējams dot kaut cik pamatīgas atziņas par mūsdienu technikas un eksakto zinātņu sasniegumiem. Studijas medicīnas, farmacijas un matēmatikas fakultātē, nemaz nerunājot par techniskām fakultātēm, vismaz pirmo gadu būs stipri grūtas nepietiekamu priekšzināšanu dēļ matēmatikā, fizikā un ķīmijā.

Gimnazija nemaz netuvina jaunatni praktiskai dzīvei. Man liekas, tagad katram jābūt spējīgam izpalīdzēt sev pēc iespējas paša spēkiem. Tāpēc visus ģimnazijas skolēnus, kam to atļauj veselība, ārpus obligātām stundām klasē vajadzētu vismaz 1 stundu dienā vai pa 2 st. divi reizes nedēļā pēc pašu izvēles nodarbināt vai nu mechaniķu, galdnieku, kurpnieku vai drēbnieku darbnīcās, vai grāmatu spietuvē vai sietuvē, kur tādas ir. Meitenēm būtu jāmāca šūšana, mājsaimniecība, ģimenes higiēna. Disciplinēts fizisks darbs attīsta un stiprina ķermeni ne sliktāk par sporta nodarbībām un ir labs rakstura rūdītājs. Ar to es nemaz negribu noliegt sporta nozīmi.

Vingrošanai pietiktu ar 1 st. nedēļā katrā klasē, jo reālā tipa pirmajās trīs klasēs ir tikai pa 1 stundai. Fiziskā attīstība vienādā mērā vajadzīga kā vieniem, tā otriem. Ar vingrošanu un sportu daudz nodarbojas ārpus skolas. Stundās būtu jāiemāca paņēmieni un vingrinājumi, kas nepieciešami ķermeņa vispusīgai attīstībai un veselības kopšanai. Tāpat būtu jāparāda arī sporta veidi.

Zīmēšanā un mākslas vēsturē stundu skaits (6 st.) būtu jāpalielina līdz 8 st. Cilvēks ar redzi mācās pareizi uztvert un attēlot dabu. Tas ir ļoti svarīgi: no pareizas dabas uztveres veidojas cilvēka pasaules uzskats. Man liekas, ka 1 st. būtu jāziedo pat glītrakstīšanai. Nebūtu nemaz par sliktu, ja arī ģimnazijā iemācītu techniskās rakstu zīmes.

Es domāju, ka ģimnaziju stundu plānā būtu liekama arī higiēna. Īstā vieta tai, liekas, būtu 4. kl. 2 st. nedēļā, pēc tam, kad pirmās trijās klasēs visas dabas zinības iemācītas.

Par jautājumu, kāds ģimnazijas tips mūsu jaunatnei tagadējos apstākļos būtu piemērots, es domāju tā: meitenēm humānitārā ģimnazija vairāk piemērota, jo maz no viņām būs tādu, kas izglītību turpinās techniskās augstskolās; turpretim zēniem būtu piemērota reālģimnazija, jo viena daļa viņu (varbūt pat lielākā) izglītību turpinās techniskās augstskolās. Ja ir techniska izglītība un valodas, tad darbu var atrast kurā katrā pasaules malā. Tāpēc vispiemērotākais vidusskolas tips mūsu zēniem tagad būtu technikums. Daudzi teiks, ka technikumu nav iespējams atvērt instrumentu un darbnīcu trūkuma dēļ. Vai tas tā ir? Varbūt, ka to visu tomēr varētu iekārtot? Kam būtu jāuzņemas iniciātora loma — mūsu izglītības centrālai iestādei, apgabala vai nometņu komitejām, tas vienalga, bet kaut kam kaut kas te būtu jādara!

Šo rakstu, lai arī citi skolu darbinieki un bērnu vecāki par šo tematu izteiktu savas domas. Pārrunās un domu apmaiņā reizēm izkristallizējas derīgas atziņas. — **Mag. chem. J. Bormanis**, Central DP Camp, Haus 11-26, Würzburg, Bayern (13b).

Latvieši Forarlbergā

Austrijas provincē Forarlbergā ir gan neparasti skaista daba — zaļas ziedu pļavas, lieli skaisti meži, augsti kalni, kuru virsotnes gandrīz visu gadu balta sniega klātas, bet dzīve še tik skaista nav, it sevišķi mums, pārvietotām personām. UNRRA Forarlbergā nedarbojas. Vienīgā palīdzība, kas līdz šim saņemta, ir franču Sarkanā krusta sainīši. Pag. gadā katrs esam saņēmuši apm. 10 sainīšu, bet šogad tikai vienu Lieldienās. Par privātiem latviešu ziedojumiem Šveicē iegādāts nedaudz drēbju. Lielākā daļa latviešu no šejienes aizceļojuši, visvairāk uz Vāciju, daži uz Šveici un Zviedriju. Patlaban visā Forarlbergā vēl ap 200 latviešu.

Par spīti mūsu nelielajam skaitam, sabiedriskā dzīve Forarlbergā vienmēr bijusi rosīga. Ar 1. oktobri, pēc franču Forarlbergas gubernātora rīkojuma, nacionālo komiteju vietā izveidoja īpatnēju bēgļu pārstāvniecību „Service Social". Tajā darbojas un to vada paši bēgļi, tā skaitās pusoficiāla franču iestāde, ko vada 9 tautību delegātu direkcija, to skaitā arī latviešu, igauņu un lietuviešu pārstāvji. Katrai tautībai direkcijā viena balss. Atsevišķu tautību delegāti vada „Service Social" nodaļas: pārtikas, veselības, dzīvokļu, kultūras un preses u. c. Iestādes vadībā ir direkcijas ievēlēts prezidents un ģenerālsekretārs. Apriņķos darbojas „Service Social" apriņķu pārstāvības ar direkcijas ieceltu pilnvaroto, viņa vietnieku un katras tautības brīvprātīgiem sekretāriem. Katrai tautībai „Service Social" direkcijā darbojas delegāts, kas ir attiecīgās tautības pārstāvis Forarlbergā; bez tam katrai tautībai ir delegāta vietnieks un sekretārs. Latviešu delegāts pie „Service Social" ir Pēteris Priedītis, viņa vietnieks Arnolds Plūme. Latvijas Sarkanā krusta nodaļa Forarlbergā darbojas mag. iur. V. Švūksta vadībā.

Martā 7 tautības **Dornbirnā** sarīkoja plašu tautiskās mākslas skati. Piedalījās arī latvieši, izstādot tautas tērpus, audumus, segas, cimdus, rokdarbus, sudraba un dzintara izstrādājumus, grāmatas, gleznas. Skate guva plašu piekrišanu un to apmeklēja franči un austrieši. Apmeklētāju skaits pārsniedza 6.000. Laikrakstos bija atzinīgas atsaukmes.

Ne mazāk sekmīga aprīlī **Bregencā** bija glezniecības skate, kuru tāpat kā Dornbirnā organizēja „Service Social" ar franču iestāžu labvēlīgu un aktīvu atbalstu. Piedalījās latvieši, lietuvieši, igauņi, poļi un ukraiņi. Latviešu nodaļa bija 17 mākslinieku 75 darbi.

Forarlbergas „Service Social" adrese: Belruptstr. 16, Bregenz, Vorarlberg, Oesterreich. Latvijas Sarkanā kusta adrese: Bahnhofstr. 10, Bregenz, Vorarlberg, Oesterreich. LSK nodaļa: Ardetzenbergstr. 4, Evangelisches Pfarramt, Feldkirch, Vorarlberg, Oesterreich.

P. Jelgavietis

FEĻETONS

Trīspadsmit

Ja mēs, sacīsim, dabūtu kopā 12 cilvēku, nebūtu nekādi lielie joki. Joki sākas tad, kad šiem divpadsmit piemāna vēl klāt trīspadsmito, iedod viņam svilpi un nosauc par tiesnesi. Tad visa sabiedrība nadzīgi vien atrod divi stabus, tīklu un apaļu pūsli, un paši sevi godā par sportsmeņiem. Tad sākas tā veselīgā būšana, ko sauc par volejbolu. Ja gadas vēl vairāk šādu cilvēku, kas grib pārbaudīt veco Aristoteļa patiesību, vai tiešām veselā miesā ir vesels gars, tad iznāk vairākas komandas un var rīkot turnīru.

Nupat mūsu nometnē arī notika volejbola turnīrs, kuru rīkotāji aiz pārpratuma bija nosaukuši par jautro. Rīkotājiem jau bija jautri. Bet ko lai saka sportsmeņi? Vienam potītē jau pirmajā spēlē iekodās tāds kriukšķis, ka ārsti galvas vien grozījā, nevarēdami saprast, kur cilvēks pie tik mākslīgi sasāpinātas kājas ticis. Otram no bumbas sišanas, kā pa telegrafu izsaukts, ieradās akūtais locekļu reumatisms. Tik akūts, ka lauž kaulus vēl trakāk nekā Stabu ielas pagrabā vislabākās kaulu laužamās mašīnas. Un tas viss esot jautri, — domā rīkotāji.

Un kas tur par jautrību, ja spēlētājiem laupīta personīgā brīvība, — virs tīkla ierīkots tāds kā tauriņu ķeramais aparāts, kā peļu slazdi, kas neļauj pēc sirds patikšanas uzsist bumbu gaisā, lai, kā saka, pretinieku sabiedētu jau pirms vēl bumba nokrīt uz grīdas. Nebutu tīkla un griestu, un pretinieku pusē tikdaudz spēlētāju, o, tad mēs gan varētu tādu volejbolu parādīt, ka tiešām būtu jautri pat ar visu akūto reumatismu un kopkatla pusdienām. Vecais sanskritu sakāmvārds: „Tagad tikai pa tīro!" dažreiz tā nokaitināja spēlētājus, ka viņi iedomājās, ka nu pienācis laiks tā pa īstam „uzsist gaisā". Un uzsita arī. Tikai bumba paliek bumba, — krīt zemē un tiesnesis svilpj un plātās ar rokām, bet spēlētāji draudzīgi viens otram rāda kaut ko līdzīgu dūrei. Tik nu bija tās jautrības, kā redzēt trīspadsmit cilvēku, no kuriem seši vienmēr ir nelaimīgi, bet seši iedomājas, ka tie otri seši ir nelaimīgi, tāpēc, ka viņi ir laimīgi.

Mets Metums

TUR

Vācijā ieradies žīdu tautības ārsts — Čechoslovakijas pavalstnieks Dr. Haims Urbans, kas tikai š. g. februāŗa beigās atstājis Rīgu un tagad pēc dēkaina ceļojuma sasniedzis amerikāņu okupācijas joslu. 1943. g. jūnijā vācieši viņu no Mauthauzenas koncentrācijas nometnes pārveduši uz Rīgu un ievietojuši Meža parkā t. s. iznīcināšanas nometnē, kur viņš skaitījies par ārstu. Okupācijas varām mainoties, 1944. g. rudenī viņam izdevies no nometnes izbēgt un to paglābis kāds latvietis — fabrikas meistars Strazdumuižā. Krievu spēkiem ienākot Rīgā, Dr. Urbans apcietināts un atradies Centrālcietumā, no kurienes 1945. g. janv. pārvietots uz bij. Minca klīniku Skolas ielā, kur tolaik vēl strādājuši latviešu ārsti un māsas, to vidū Dr. Andersons, kas uz Rīgu pārcelts no kādas provinces slimnīcas. Kopš 1945. g. marta Dr. Urbanam krievu uzraudzībā vajadzējis strādāt militārslimnīcā Sarkandaugavā. Dr. Urbans stāsta, ka 1945. g. vasarā pareizticīgo katedrāles priekšā Brīvības bulvārī publiski pakārti apm. 300 cilvēku, kas visi bijuši civilos tērpos. Šī eksekūcija arī filmēta un rādīta Rīgas kinoteātros. 1946. g. janvārī Rīgas stacijā viņš redzējis, ka aizrestotos preču vagonos ievieto ap 2000 personu, kas atgādātas stacijā smagajās automašīnās sardzes pavadībā. Dr. Urbans redzējis daudzas sievietes un bērnus, bet visvairāk vīriešus visdažādākos vecumos. Uz stacijas perona vīrieši no sievietēm atšķirti un novietoti atsevišķos vagonos. No sargkareivju sarunām varēts secināt, ka ešelons ies pa Ļeņingradas ceļu uz ziemeļiem un ka deportējamie esot „aizdomīgi latvieši, kuru piederīgie aizbēguši uz Vāciju." Tajā laikā Rīgā notikušas plašas individuālas apcietināšanas. Par apcietināšanas iemesliem minēti sakari ar ārzemēm, piederīgo atrašanās Vācijā, kādreiz ieņemtie amati vai arī apzīmējumi „plūtokrats", „fašists", „vācu draugs". Masu izsūtīšanas visvairāk skārušas pilsētas. Maskētā veidā latviešu evakuācija uz Iekškrieviju notiekot nepārtraukti, organizējot speciālistu un strādnieku grupas vai arī pārceļot veselus uzņēmumus ar visu personālu un technisko iekārtu. Visi šie aizbraucēji dodoties ceļā „brīvprātīgi". Rīgā latviešu palicis ļoti maz. To vietā uz katra soļa redzami krievi un krievietes uniformās un civiltērpos. Mežaparka savrūpmāju rajonā dzīvojot vienīgi krievi. Tie ieņēmuši visus labākos dzīvokļus arī pilsētā. Rīgas dzīvokļi pārbaudīti, atstājot katrai personai tikai 1 krēslu, 1 gultu un katrai ģimenei pa skapim un galdam. „Liekās" istabliņas, tāpat gleznas, tepiķi utt. atsavinātas un aizvestas vai nu uz Iekškrieviju vai arī sadalītas pa armijas un partijas funkcionāru dzīvokļiem. 1944. g. novembrī uz oktobŗa revolūcijas svētkiem amnestēti visi ieslodzītie kriminālnoziedznieki, kas pēc atbrīvošanas atjaunojuši savu „darbību". Laupīšanas pēc tam nereti notikušas dienas laikā. — Kaŗa darbībā Rīgai, pēc Dr. Urbana vērtējuma, nodarīti diezgan lieli postījumi. Rīgas galveno staciju vairs nav un to vietā uzceltas barakas. Opera izdegusi un runas par tās atjaunošanu neesot patiesas, jo operas izrādes notiekot citās telpās. Universitātes ēka izpostīta, tāpat viss namu kvartāls no Romas viesnīcas līdz Operas (Švarca) kafejnīcai, izņemot vienu ēku blakus bij. vācu komandantūrai. Lielais preču nams Vaļņu ielā (domājams armijas ekonomiskais veikals, — Red.) pa daļai izdedzis un nedarbojas. Pēc Dr. Urbana apgalvojumiem, cietusi arī Brīvības pieminekļa obeliska augšējā daļa. Pieminekļa uzraksts aizsegts ar sarkanu karogu, uz kuŗa novietots Staļina portrets. Pieminekļa laukums nosaukts par Staļina laukumu. Visas lielākās Rīgas ielas pārdēvētas komūnistu darboņu vārdos. Tiesas pils 1 spārns iedragāts, bet bojātā vieta pārsegta ar jaunu jumtu un šajā ēkā darbojas vairākas komūnistu iestādes. Neskarta palikusi finanču pils. Visvairāk sagrautas ēkas Miera, Brīvības un Elizabetes ielās, Juglas rajonā, Mežaparkā un Mīlgravja rajonā, tāpat ap Rīgas ostu. Sagrautas gandrīz visas centrāltirgus halles un atlikušajās iekārtotas autogarāžas. Dr. Urbanam stāstīts, ka nopostīts esot arī viss bijušais geto kvartāls Latgales priekšpilsētā, bet pats viņš to neesot redzējis. Lieli postījumi Brāļu kapos, nodedzis virsnieku klubs Valdemāra ielā un kāda teātŗa ēka ar apaļu jumoļu stacijas tuvumā (iespējams cirks). Vēl palikušie zooloģiskā dārza dzīvnieki aizvesti uz Krieviju. — Daudzas Rīgas fabrikas apklusušas, jo to iekārtas aizvestas uz Krieviju. To vidū minamas Juglas manufaktūra, Vairogs, Metallists, Strazdumuižas ķemmdziju fabrika u. c. Uz dzelzceļiem visur nomontētas „liekās" dubultsliedes. Par pilsētas atjaunošanu krievi neinteresējas, bojātās ēkas pamazām sabrūk, bet iebraucēji no Krievijas, kas ieņem dzīvokļus veselajos namos, tos sabojā un nekopj. Apgalvojumi, ka Rīgā uzsākti plaši jaunuzbūves darbi, neatbilst patiesībai. Strādā vienīgi pie to ierīču atjaunošanas, bez kuŗām absolūti nav iespējams iztikt. Rīgas parkus pa daļai izcirta 1944./45. gada ziemā, kad bija sevišķi liels transporta līdzekļu trūkums. Arī tagad ielās redz maz automobiļu. Šī gada pavasarī slimnīcā, kur nodarbināts Dr. Urbans, neatlaidīgi klīdušas baumas, ka daļu ārstnieciskā personāla, vispirms tā sauktos neuzticamos, evakuēšot uz Urāliem. Citās slimnīcās tas jau noticis un tāpēc Dr. Urbāns nolēmis riskēt un mēģināt no Rīgas pazust. Jautāts par atgriešanos savā dzimtenē Čechoslovakijā, Dr. Urbans atbildējis: „Čechoslovakijā dzīvot zem boļševiku draudiem es vairs nevēlos. Rīgā pavadītais laiks mani pilnīgi izārstēja no jebkādām ilūzijām par šīs iekārtas un valdīšanas paņēmieniem."

„Informācijas biļetens" Eslingenā

UNO . . .

(Turpinājums no 1. lappuses)

tāju devas nāksies, varbūt, samazināt uz 500 kalorijām vai vēl mazak dienā. — **Štutgartā** paziņots, kā 27. maijā vācu civiliedzīvotāju pārtikas devu amerikāņu joslā samazinās uz 1180 kalorijām dienā. Visvairāk samazināšot maizes devu. — UNRRA's iestādes **Vīnē** paziņojušas, ka Austrijas civilo iedzīvotāju devas — ap 1000 kaloriju dienā varēs uzturēt tikai īsu laiku. Pie līdzšinējām devām Austrijas pārtikas krājumu pietiek tikai 30 dienām. — Amerikāņu iestādes **Vīnē** 18. maijā ziņoja par pirmo lielāka apmēra krievu kaŗaspēka izvākšanu no Austrijas. Izvākšana notiek saskaņā ar ārlietu ministru konferences lēmumu Parizē, amerikāņu bruņoto spēku komandiera ģenerāļa Klarka sekmīgo politiku un akūto pārtikas trūkumu Austrijā, kas Sarkanai armijai neļauj pārtikt no Austrijas krājumiem. Austrumu virzienā jau nosūtīts mazākais 30.000 krievu kaŗavīru. Aprīlī Austrijā atradās 150.000 padomju kaŗavīru. Amerikāņu, angļu un franču okupācijas spēku kopskaits nepārsniedz 50.000. Padomju kaŗaspēks pārticis no Austrijas līdzekļiem pāri par gadu. — Angļu valdība **Londonā** publicējusi pakāpenisku plānu Indijas neatkarības eventuālai izveidošanai. Tas paredz Indijas ūniju. Ūnijas valdība apmēram līdzināts Savienoto Valstu federālai valdībai. — **Ņujorkas** diplomātiskie novērotāji ziņo, ka angļiem un amerikāņiem sagādā rūpes Padomju Savienības nostāja Palestīnas jautājumā. Savienoto Valstu ārlietu ministrijā saņemtas ziņas, ka Padomijas pārstāvji paziņojuši sīriešiem Padomijas vēlēšanos atbalstīt arabu tautu pilnīgu neatkarību. — Pēc Londonā saņemtām ziņām, partizānu kaŗš Polijā aprīlī prasījis 7.000 upuŗu. — Nirnbergas kaŗa noziedznieku prāva ilgst jau 6 mēnešus. Hermanis Gērings, kas pagājušā rudenī izteicās, ka „nekad nedzīvošot tik ilgi, lai redzētu vēl vienu pavasari Vācijā", šo pavasari tomēr pieredz. Savienoto Valstu galvenais prokurors Džeksons atteicies pareģot, kad prāva beigsies. 6 mēnešu laikā Nirnbergas prāva zaudējusi publikas interesi, un amerikāņu laikrakstos ziņojumi par to kļuvuši līdzīgi ikdienas Volstrītas biržas ziņojumiem. — **Maskavas** radiofons ziņo, ka Krievijas veselības ministrija Adisabebā pēc Abesinijas valdības lūguma atklās slimnīcu un sanatoriju. Grupa krievu ārstu jau ir ceļā uz Abesiniju, bet medicīniskais inventārs nosūtīts uz Odesu iekraušanai kuģī. — Ģenerālis Franko kalnraču pilsētā **Oviedo** teicis runu, kuŗā pārmetis Francijai, ka tā pēdējā gadsimtenī sūtījusi uz Spāniju „masoņus un politiskas partijas." Viņš izteicis pārmetumus arī Padomju Savienībai un slavējis pašreizējā režīma saimnieciskos un sociālos sasniegumus. — Angļu Reinas armijas galveno štābu un angļu Militāro valdību no Bad-Ojenhauzenas un Herfordas ierosināts pārcelt uz Hamburgu. — **Montriolā** notiks 44 valstu konference miera laika gaisa satiksmes izveidošanai. — **Berlīnes** laikraksts „Der Morgen" ierosinājis aizliegt Vācijā „Hitlera ūsiņu" audzēšanu. Laikraksts piebilst, ka Ziemeļvācijā šāda veida ūsiņu audzētāju neesot, bet Bavārijā to esot daudz. — Sabiedroto Kontroles padome **Berlīnē** publicējusi 3 jaunus likumus par nodokļu pacelšanu tabakai, sērkociņiem un alkoholiskiem dzērieniem. Pēdējiem nodokļi paaugstināti par 3000 proc. Alkoholam, ko izmanto medicīniskiem nolūkiem, nodoklis paaugstināts par 100—200 proc. Alus nodoklis paaugstināts 75—125 proc. atkarībā no alkohola satura. — Amerikāņu Militārā valdība Berlīnē paziņojusi, ka tā, izpildot 4 sabiedroto lēmumu par fašistiska, militāristiska un antidemokratiska satura grāmatu iznīcināšanu Vācijā, nerīkos publiskas grāmatu dedzināšanas. Amerikāņu un angļu iestādes vienojušās arī, ka aizliegtās grāmatas privātās bibliotēkās nemeklēs. - **Vienoto Nāciju kaŗa noziedznieku komisija paziņojusi, ka Rietum-** un Dienvideiropā, Dienvidaustrumāzijā un Austrālijā līdz šim uz nāvi notiesāti 282 kaŗa noziedznieki. — **Bukarestā** tautas tribunāls piespriedis nāves sodu maršalam Jonam Antonesku un 12 citiem apsūdzētiem. 11 apsūdzētiem piespriesti 10 līdz 20 gadu cietumsodi. — Amerikāņu joslā ārlaulības bērnu skaits pieaudzis trīskārtīgi. Minchenē janvārī no visiem dzimušajiem bērniem 31 proc. bijuši ārlaulības, Bad-Kisingenā 55 proc. Novērotāji domā, ka liela vaina pierakstāma DP un amerikāņu kaŗavīriem. Amerikāņiem aizliegts vācietes precēt, DP bieži rodas grūtības nokārtot laulību formālitātes. — Savienotās Valstīs patlaban valda liels mājkalpotāju trūkums. To algas kopš 1939. g. pieaugušas caurmērā par 250 proc., Ņujorkā pat par 300 proc. 1939. gadā algas bija caurmērā 9,35 dolaru nedēļā, tagad 20 līdz 25 dol. Ņujorkā mājsaimniecības strādniecēm maksā 120 līdz 132 dolaru mēnesī, pavāriem un virtuvenēm 140 līdz 150 dol.

The Stars and Stripes

SPORTS

Treneris Jāzeps Šadeiko reiz Rīgā sarakstīja jauku grāmatiņu „Volejbols — spēle visiem." Tā patiesībā ir: atcerēsimies, ka volejbols dzimtenē bija vienādi iemīļots sacīkšu zālēs, vasarā pludmalē, universitātē, skolās utt. Arī tagad, emigrācijā, maz būs latviešu nometņu, kur nepriecātos par volejbolu. Šo „spēli visiem" tiešām var spēlēt visi. Iemīļoti kluvuši nometņu iekšējie turnīri. Tur sacensībās piedalās nevien rūdīti volejbolisti, bet arī „svētdienas sportisti". Šie turnīri volejbolam šaista jaunus draugus gan spēlētāju, gan arī skatītāju vidū un tādēļ vien jau apsveicami. Piemēra dēļ, minēsim **Lauingenu** pie Donavas: skatītāji ar kāpinātu interesi veselu nedēļu sekoja turnīram, kurā piedalījās 9 vienības. Vai tā nebija pašu mājas sporta sensācija, kad pamatskolēni pieveica nevien ģimnazistus, bet arī vienu pieaugušo spēlētāju vienību? Tad atkal: lūk, cik veikli ar bumbu rīkojās ne vairāk par metru gaŗais ģimnazistiņš Mintauts Caunel. Nometnes komandanta pal. J. Veides ģimeni sekmīgi pārstāvēja tēvs un dēls. Tie spēlēja katrs savā vienībā. Bija ko vērot, bija ko pārrunāt. It sekmīgi spēlēja arī mūsu laikraksta darbinieki, kas savai vienībai bija izvēlējušies nosaukumu „Baltroči" (redaktori Z. Bārda, A. Liepa, H. Mindenbergs un J. Ruže, ekspedīcijas darbin. Č. Bartaševics, O. Cervinskis, F. Freimanis un N. Rismane). Viņi guva 4 uzvaras. Turnīrā 1. v. izcīnīja šachistu vienība „Raibais galdiņš" (prof. Dr. B. Jirgensons, J. Gulbis, L. Leikarts, A. Bucholcs. K. Kārkliņš, A. Sveķe), 2. v. „Slaisti" (R. Bruzgulis, J. Ozoliņš, G. Sarkans, K. Priedītis, A. Šmite, Z. Bukovska), 3. v. „Mazais kabinets" (nometnes kom. pal. J. Veidis, skautu vad. J. Daizis, LJKS techniskais vad. V. Lagzdiņš, O. Resnais, M. Krūmiņš, O. Zvirgzdiņš, J. Buive). Nobeigumā nometnes komandants A. Balodis uzvarētājiem pasniedza balvas. Tikpat interesanti turnīri notikuši arī daudzās citās latviešu nometnēs, jo „spēle visiem" ir vienkārša, bet tomēr pievilcīga un skaista **(Arn. Šmits).** — Daudzi izcilākie latviešu futbolisti, kas dzīvo Dienvidvācijā, 15. maijā pulcējās **Augsburgā** un sacentās ar vācu „Schwaben Augsburg" rezerves sastāvu. Futbola spēles spēks ir vienībā, bet ne individuālos sniegumos. Protams, ka bez iepriekšējiem koptreniņiem tāpēc ne visur bija nepieciešamās saskaņas un neizmantotas palika daudzas izdevīgas situācijas vārtu iegūšanai. Latvieši tomēr uzvarēja 3:2 (1:2). Mūsu vienībā spēlēja H. Lazdiņš (agrāk Olimpija, tagad dzīvo Augsburgā), K. Ārens (ASK, Mannheimā), V. Reinholds (RV, Augsb.), J. Lidmanis (RFK, Hanavā), E. Pētersons (RFK, Nīrtingenā), K. Janševskis (Ol., Augsb.), H. Jēgers (Ol., Augsb.), K. Freimanis (RV, Augsb.), Z. Krišjānovs (Ol., Lauingenā), A. Anūzis (Ventspils Spars, Kemptenā) un J. Ērglis (Bolderāja, Ingolštatē). Jūnijā paredzēta atkārtojuma sacensība (**J. Upmanis**). — **Bad-Zegebergas** nelielajā latviešu nometnē ar UNRRA's 244. vienības direktora Granta gādību iekārtota skaista vingrotava. Darbā daudz pūļu pielikuši čaklākie latviešu sportisti — A. Ozola-Grape, Kadiķis u. c. **(Pr.).** — DP galda tennisa turnīrā vienībām sievietēm **Braunšveigā** uzvarēja latvietes (M. Birzniece, H. Karpa, A. Hertele), finālā pieveicot igaunietes 5:4 („**Auseklis**" Braunšveigā).

Valēriju Prikuli, dz. 14. g., no Rīgas, pēd. v. no Gramelovas 45. g., meklē sieva Zina Prikule: Bodmannstr. 2, Kempten, Allgāu, Bayern (13b). 2190

Sludinājumi

Iznākusi prof. J. Vītola Korāļu grāmata. Piesūtīšu to nekavējoties pēc 110 marku saņemšanas par katru eksemplāru. Nauda angļu joslā iesūtāma pa pastu pēc adreses: Propst E. Berga, Kurze Mühren 6, Hamburg (24); amerikāņu joslā Jānim Torokovam, DP Camp, Artilleriekaserne, Wörthstr., Haus 2, W. 41, Würzburg, Bayern (13a). — **E. Bergs,** prāvests, Kurze Mühren 6, Hamburg (24).

Es lasu. Lasāmā grāmata pamatskolām, ilustrēta, sastād. pamatsk. pr-ce Strausa un skol. Rumickis, iznākusi Oto Krolļa izdevniecībā: Bauernfeindstr. 7, Bl. 29, Tr. 7, W. 3, Augsburg, Bayern (13b). Pasūtāma tieši vai caur nometnēm. 2222

Aicinājums. Visus tos gara darbiniekus — māksliniekus, rakstniekus, gleznotājus, mūziķus, teātŗu un operas dirbiniekus, kas vācu okupācijas laikā Latvijā vai arī vēlāk Vācijā cietuši no fašistiskā režīma vai arī no šī režīma ieceltiem rokas puišiem, visus, kam par pretfašistisku aktīvu vai pasīvu pretestību, vai arī par simpatijām pret Vienoto Nāciju armijām vai arī to organizācijām bija ierobežota kustības brīvība, liegtas profesionālas darba iespējas vai arī kas bija pakļauti kaut kādā veidā morāliskiem pazemojumiem, lūdzu iesniegt ziņas, atsevišķi raksturojot katru gadījumu. **Jānis Muncis:** Latvian Camp, Hotel „Sonne", Füssen, Allgäu, Bayern (13b). 2221

Latvijas pagastu technisko darbinieku sanāksme. Latvijas pagastu techniskie darbinieki — pagastu sekretāri, sekretāru palīgi un kancelejas ierēdņi pulcēsies kopēja sanāksmē **25. un 26. maijā** Eslingenā (12 km no Štutgartas, ar kuŗu elektriska dzelzceļa satiksme ik pa 40 minūtēm), lai nospraustu vadlīnijas pagastu darbinieku pašreizējiem uzdevumiem un neļautu ierūsēt dzimtenē izveidotām tradicijām. Darba kārtībā: 1. Sanāksmes ievadījums, — mag. iur. A. Blanks, 2. Pagasta darbinieks un izglītība, — mag. oec. J. Labsvīrs, 3. Darbs vieno, — Latv. pag. sekr. b-bas valdes loc. V. Vijums, 4. Latviešu bāriņu stāvoklis Vācijā, — mag. iur. Al. Ūdris, 5. Mūsu pagasts, — H. Ritums, 6. Referāti, — O. Strauts, K. Magone, 7. Ziņojumi. Sākums 25. maijā pl. 15, 26. maijā pl. 10. Sanāksmes diena sakrīt ar Eslingenas kolonijas rīkojamiem pavasara svētkiem — lietiskās un tautas mākslas izstāde, bērnu un sporta svētki, Latviešu teātŗa pirmizrāde „Skroderdienas Silmačos" utt. — Kopas sekretārs **H. Ritums,** Tannenbergstr. 2-1, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14).

Par Leonhardu Ozoliņu, dz. 11. 26. 9., no Rīgas Anniņmuižas, bija Dancigā štābā, pēd. z. 45. g. febr. no Lauenburgas, lūdz. z. vecāki **Matīss un Olga Ozoliņi:** Latvian DP Camp, Altneuhaus b. Vilseck, Kr. Amberg, Bayern (13a). 2232

Pēteri Kusmani, dz. 09. 21. 1., no Skujenes, it kā atbrīvots no franču gūsta Veingartenā pie Ravensburgas un solījies braukt uz am. joslu, meklē brālis **Voldemārs Kusmanis:** v. Richthofenstrasse 46-4, Augsburg, Bayern (13b). 2228

Annu Derevjaginu, dzim. Jestafjevu, no Rīgas un Igaunijas pilsones, kas atrodas Vācijas nometnēs (latviešus lūdz viņas darīt uzmanīgas!) — **Valke Ruvari,** dzim. Tilz, un **Zelmu Kott,** abas no Tallinas, meklē **Tamāra Imann:** Piesendorf b. Zell am See, Engelbrechthof, Oesterreich 2252

Kaŗ.-sanitāru **Ernestu Fūrmani** no Sakas Bālgaliem meklē **Cilda Avotiņa:** Postfach 65, Luitpoldschule, Tirschenreuth, Bayern (13a). 2224

Mārtiņu Riekstiņu, dz. 08. 20. 6., no Rīgas, bija 19. div., pēd. z. 45. g. martā, meklē sieva **Emīlija Riekstiņa:** Mayerstr. 1, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14). 2226

Elizabeti Bangeru, dzim. Rūdolfu, dz. 02. 2. 8., Vācijā bija Sudetenland, Kr. Dux, Maria-Ratschitz un Luschitz'as latv. bēgļu nometnē, meklē vīrs **Reinhards Bangers:** D. R. K., Flygtningelejren, Gurrchus pr. Kvistgard, Danmark. 2227

Pastmarkas pērk, pārdod, maina kollekcionārs **Em. Dombrovskis:** Latvian Camp, Bahnhofstrasse 15½-77, Neunburg v. W., Bayern (13a). 2068

Stud. med. dent. **Gaidu Rozenbergu,** dz. 22. 17. 7., Vācijā Esplanadenstr. 2, Strassburg i. E., meklē **Rainis Bērziņš:** Hotel Nettmann, Greven bei Münster (21). 2110

Herbertu Raikovski, dz. 23. 23. 2., un **Aleksandru Raikovski,** dz. 19. 20. 7., meklē **Otīlija Raikovska; Brunhildu Kleperu, Annu** un **Pēteri Barduļus** no Rīgas, Matīsa ielas, m. **Zinaīda Eglīte:** UNRRA Team 191, Latvian DP Camp, Glasenbach, Salzburg, Oesterreich. 2250

Kaŗav. no Tornas un Sofienvaldes! Par dēliem **Edgaru Šteinbergu,** dz. 14. 15. 2. Rīgā, bija Kurz. batl. Tornā, un **Visvaldi** Ilmāru **Šteinbergu,** dz. 24. 21. 2. Rīgā, pēd. z. no Sofienvaldes, lūdz ziņas **Emīlija Šteinberga:** Lendorf 45 bei Spittal, Oesterreich. 2251

Piederīgos meklē **Viktors Roms** no Subates: Central DP Camp, Würzburg, Bayern (13a). 2049

Par Vestienas lauksaimn. sk. dir. **Emīlu Saliņu** no Vecpiebalgas lūdz z. **J. Jakupāne:** DP Camp, „Junkers", Kassel, Bettenhausen (16). 2050

Piederīgos un paziņas meklē **Alma Vāciete** no Saldus-Brocēniem: DP Camp, Fischbach bei Nürnberg, Bay. (13a). 2051

Par sievu **Zentu Graubicu** ar bērniem **Andreju, Marutu** un **Ilzi** lūdz z. **Rudolfs Graubics** no Cieceres: DP Camp „Oxford", Dannenberg/Elbe (20). 2052

Radus meklē **Jēkabs Dzirkalis,** dz. Birzuļu pag., no Liepājas: Latvian Camp, Husum-Hockensbüll (24). 2054

Radus un paziņas meklē **Arvīds Aleksejs** no Mārsnēniem: DU Camp 766, Velbert, Rhld. (22a). 2055

Kaŗ. **Voldemāru Māliņu** un pārējos piederīgos meklē **Ansis Rožudārzs** no Skrundas: 1208 DP A. C., Latvian Camp, Rendsburg (24). 2056

Piederīgos un draugus meklē **Ilmārs Kildišs** no Jēkabpils: DP Camp, Junkers, Kassel-Bettenhausen (16). 2058

Kārli Pērkonu, dz. 93. 6. 6., no Ventas pag. meklē Lilija Emzera: DP Camp 24, Reppner b. Lebenstedt üb. Braunschweig (20). 2057

Serž. **Jāni Burtnieku** meklē **P. Burtnieks:** DU Camp 766, Velbert, Rhld. (22a). 2059

Gaisasp. izp. **Induli Jemsu,** dz. 27. 29. 9. Rīgā, no Brīvības g. 73-4, bija Georggi daļā, pēd. z. no Ventspils 45. 26. 1., Luftwaffenhelfer **FP L** 08846, Lg-Pa Königsberg, meklē **Ženija Jemsa;** kaŗavīrus, kas bijuši Dancīgas ielenkumā un zinātu par **Ritu Bērziņu,** 18. g. v. pēd. z. 45. 6. 2. no Dancīgas, Breitenbach 1, lūdz z. māte **Erna Bērziņa; Jāni Kušķi,** dz. 25. 24. 6. Majoros, m. **Laura Silkalna; Juri Ķesteri,** dz. 28. 21. 5. Dobelē, boļševiku pārrāvuma laikā pie Jelgavas pieklīdis kādai atejošai kaŗaspēka vienībai pie Dobeles apm. 44. 1. 7., m. **Alīse Ķestera;** brāli bij. leģ. **Jāni Bērziņu,** dz. 21. g. apr. Asaros, pēd. z. no Stārkenbachas slimn. 45. g. apr., māsas **Zelmu,** dz. 25. g. janv., un **Maiju,** dz. 27. 21. 5., **Bērziņas,** m. **Milda Bārdiņa;** brāli kapr. **Ferdinandu Zariņu,** dz. 16. 29. 8., no Rūjienas, pēd. z. 45. g. apr. no Svīnemīndes, māsas **Hildegardi** un **Ernu Bērziņas** no Cēsīm un **Annu Muižnieci** no Burtniekiem m. **Alīse Zariņa;** brāļus **Jāni** Arvīdu **Krastiņu-Luķi,** dz. 23. 1. 3. Krustpils pag., un **Ēvaldu Krastiņu-Luķi,** dz. 26. 12. 1. turpat, m. **Milda Krastiņa-Luķe.** Visu šo meklētāju adrese ir: DP Camp, Jäger-Kas., Eichstätt, Bayern (13a). 2107

Dēlu **Osvaldu** Haraldu **Osi,** dz. 23. 6. 9., no Daugavpils, St. Komp. Kff. Ers. u. Ausb.-Abt., Berlin-Lichterfelde, meklē **Marta Ose:** Liebigstr. 8-7, Mannheim (17a). 2108

Leģ. **Ilgvāru Frickausu,** dz. 24. 25. 2., no Jelgavas meklē **P. E. Golubovska:** DP A. C. 2, Grenzstr., Geesthacht (24). 2109

Par Laimoni Edgaru Stūrmani, dz. 25. 28. 2. Cēsīs, bija Sofienvaldes slimn., lūdz z. brālis Elmārs Stūrmanis; par Indriķi Dimzu, dz. 14. 28. 9. Kalnciemā, ziņas 1. brālis Jānis Dimza: DP Camp 2, Grenzstr., Geesthacht (24). 2111

Aleksandru Gibalu, dz. 76. g., **Mariju Gibalu,** dz. 96. g., un **Jāni Gibalu,** dz. 33. g., visi no Alūksnes, meklē meita **Alma Švarca:** Latvian Camp, Fliegerhorst, 4-10, Memmingen, Bayern (13b). 2078

Pēteri Ortmani, dz. 12. 3. 5., no Ādažiem, bija U-B.-Schule Waren un Liepājā jūras artil., meklē **Valdis Ortmanis; Voldemāru Kvēpu,** technikuma audz. no Rīgas, Solītūdes 10, bija sapieŗu kursos pie Prāgas, m. **Arnolds Kvēps; Elizabeti Hemmeli,** dz. 04. 19. 5., no Rīgas, Dārtas 20, m. **Kārlis Hemmels;** radus m. **Andrejs Gusārs** no Carnikavas, — rakstiet **Osvaldam Līdekam.** Visu šo meklētāju adrese: Latvian DP Camp, Oberkassel, Siegkreis (22a). 2104

Par kapr. **Paulu Biezo,** dz. 17. g., no Viesītes lūdz z. **Minna Švarca:** Latvian Camp, Fliegerhorst, 4-10, Memmingen, Bayern (13b). 2079

Kar. **Pēteri Dumpi,** dz. 23. 23. 4., no Rīgas meklē brālis **Augusts Dumpis:** DP Camp 191, Glasenbach bei Salzburg, Oesterreich. 2080

15. div. kar. **Konstantīnu Reču,** dz. 18. g. Kaunatas pag., no Kocēnu Gulbīšiem un **Voldemāru Reču,** dz. 15. g. turpat, no Rīgas, Imantas, 44. g. sept. bija Dancīgā darba batl., meklē māsa **Eugenija Indzera,** dzim. Reča: UNRRA Team 133, KWK., A-65, Amberg., Opf., Bay. (13a). 2099

Radus un draugus meklē **Jānis Akulis** no Bērzpils pag.: DP Camp 69, UNRRA Hospital, R. 21, Bad Mergentheim, Wttbg. (14). 2113

Brāli **Kazimiru Mileiku,** dz. 16. 29. 11. Asūnes Birzniekos, 43./44. g. bija Salaspils nom., meklē **Anna Mileika;** brāli **Antonu Pauliņu,** dz. 20. g., vīrabrāli **Jāzepu Graubu,** dz. 11. g., 43. g. bija Salaspils nom., un vīramāsu **Jānīnu Graubu,** dz. 21. g. Asūnē, m. **Monika Grauba:** Latvian Camp, KWK., D-134, Amberg, Opf., Bayern (13a). 2103

Inž. **Jāni Jansonu,** dz. 04. g., no Daugavpils, meklē **K. Uškis:** gaisasp. izp. **Imantu Vītiņu,** dz. 27. 14. 1. Lenčos, m. māsa **Ilga Vītiņa:** DP Camp, 8-9, Memmingen, Bayern (13b). 2102

Idu Cīruli no Pilskalnes pag., gaisasp. izpalīgus **Imantu Ozolnieku,** kas bija gūstā Beļģijā, FP L-38269, un **Leo Pitrangu** meklē **Arturs Pitrangs:** UNRRA Team 133, KWK., G-107, Amberg, Opf., Bayern (13a). 2105

Kaŗ. **Jāni Kregeru,** dz. 26. 22. 7. Alūksnē, pēd. z. 45. 3. 3. no Meinsingenas, Vīrtemb., meklē brālis **Kārlis Kregers:** Parkstrasse 34, Esslingen-Neckar, Wttbg. (14a). 2061

Radus meklē **Jānis Pundurs** no Šķilbēnu pag.: UNRRA Team 69, Bl. 1-67, Bad-Mergentheim (14). 2062

Leģ. dēlu **Laimoni Zumentu,** dz. 14. g., pēd. z. no Marienburgas, Prūs., meklē **Fr. Zuments:** Nebeniusstrasse 9-10, Mannheim (17a). 2086

Ernestu Krišjāni, dz. 24. 26. 4., no Sātiņiem meklē **vecāki** un **māsas:** Central DP Camp, Bl. 5-30, Würzburg, Bayern (13a). 2067

Stud. mech. **Arvīdu Liepu,** dz. 20. 21. 1. Daugmales pag., meklē audžumāte **Otīlija Celma;** 15. div. štāba rotas kaŗ. **Ilgoni Šveicu,** dz. 26. 13. 9. Rīgā, m. māte **Annemarija Šveica** un māsa **Maiga Kronlīna** no Rīgas, Marijas 63-21; piederīgos m. **Arnolds Plasiņš,** dz. 25. 11. 4., no Rīgas, Latgales 162; radus m. **Marta Augusta,** dzim. Līmeža, dz. 12. 20. 2. Dzērves pag., no Rīgas, Sapieŗu ielas; **Frici** un **Līnu Svipstus** no **Priekules** m. **Juriņa Atiķis,** dz. 06. 2. 7. Asītes pag.: 76 DP A. C., Camp DU 766, Velbert, Rhld. (22). 2072 a

Teodoru Jāni, dz. 19. g., **Laimoni** Voldemāru, dz. 23. 8. 5. un **Kārli** Alfredu, dz. 25. 14. 7., **Bormeisterus** meklē **Marija Lūse** no Babītes pag.: DP Camp, KWK., D-138, Amberg, Opf., Bayern (13a). 2069

Janinu Stachovsku no Ludzas meklē **J. Jakupāne:** DP Camp, „Junkers", Kassel-Bettenhausen (16). 2071

Ernu Kļeviņu no Rīgas meklē māte **Berta Kļeviņa** no Līvāniem un māsa **Zelma Jēča** no Rugājiem: Baltic Camp, Wörth-Kas., Geismarlandstr. 23, Göttingen (20). 2063

Gaisasp. izp. **Lūciju Putānu,** dz. 24. 2. 2. Višķu pag., bija pie Cosvigas, meklē vecāki: **P. Putāns,** Pfaffstr. 9-7, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 2072

Ēriku Druvu no Rīgas, Gaŗās 5, pēd. z. no Kēnigsbergas, meklē **Elfrīda Čavara:** bei Frau Hardt, Neckarstrasse 24, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 2073

Andreju Zvaigzni, dz. 00. 25. 5., un **Elmāru Zvaigzni,** dz. 29. 20. 7., no Rīgas, Pētersalas 5-23, meklē **Minna Zvaigzne:** bei Frau Agner, Mülbergerstr. 1 a, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 2074

Alvīnu Bachu, dzim. Seisumu, meklē vīrs: Ringengartenstr. 117, Stuttgart, Bad-Cannstatt, Wttbg. (14). 2075

Rādus meklē Visvaldis Krieģelis no Jelgavas, Dobeles 20: Latvian DP Camp, Rendsburg (24). 2077

Māsu **Idu Kaupi,** dzim. Apīni, un **Jēkabu Kaupi** no Rīgas, **Elzu Apīni** un **Zelmu Apīni,** dzim. Kalniņu, no Cēsīm, kar. **Jāni Liepkalnu** no Druvienas un **Vilmu Dannenfeldu** no Madlienas meklē **Anna Lībanta:** Alte Stuttgarterstr. 9-6, Esslingen-Neckar, Wttbg. (14a). 2085

Radus un paziņas meklē **Elza Kozlovska,** dzim. Morberga: Latvian DP Camp, KWK., Mannheim (17a). 2087

Brāli „jefr." **Nikolaju Ivanovu,** dz. 24. 7. 2., pēd. z. 45. g. janv. no Ventspils, FP 34339, Laz. 329, zobārstn. daļas, meklē **Vera Delle:** Weylstr. 17-8, Mannheim (17a). 2088

Piederīgos meklē **Anna Sirgeda,** dzim. Kūlina, no Rīgas: Latvian Camp, KWK., R-22, Amberg, Bayern (13a). 2094

Radus meklē **Elizabete Arenda,** dzim. Znatnaja: Gartenstr. 2, Peissenberg, Bayern (13b). 2095

Viktoru un **Noru Lasmaņus** no Rīgas meklē **Hermanis Eicens:** Parkstr. 8 a, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 2096

Robertu Indriķi **Treimani,** dz. 21. 3. 10., no Līvbērzes pag. un radus un paziņas meklē **Vilma Kaufmane; Jāni Kaufmani,** dz. 73. g., un **Annu Kaufmani,** dz. 88. g., no Līvbērzes pag. meklē dēls **A. Kaufmanis:** Latvian Camp, Firnhaberstr. 89, Augsburg, Hochfeld, Bayern (13b). 2089

Aleksandru Zaļenieci, dz. 93. 18. 4., no Rīgas, Jelgavas 23-4, meklē meita **Margarita Zaļeniece:** DP Camp 364, Latvian Group, Argonner-Kaserne, Soest, Westf. (21). 2101

Manfrēdu Vēzi no Rīgas, dz. 14. 4. 7., meklē sieva Lidija Vēze: Latvian Camp, Fischbach bei Nürnberg, Bayern (13a). 539

Par Jāni Ziemani, dz. 26. 23. 6., no Odzienas pag., bija 15. div., FP 32595, lūdz z. Marta Ziemane: DP Camp, Latvian Group, Schwarzenbeck (24). 1804

„Latviešu Vēstneša" izdevējs un atbildīgais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis. Redakcijas kollēģija: Aleksandrs Balodis, Viktors Baltkājis un Arturs Tīlmanis. Redakcijas adrese: „Latviešu Vēstnesis" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b).

„Latviešu Vēstneša" 2 mēnešu abonements ar piesūtīšanu maksā 8 markas, pusgada abonements — 20 marku. Atsevišķa numura cena 50 feniņu. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi, publicējot vienreizēji, 3 markas un sludinājuma atkārtojums vēl 2 markas par meklējamo personu. Pārējie sludinājumi 2 markas par rindu. Pustreknā salikumā 50 proc. dārgāk. Precību sludinājumus nepieņem. Abonementu un sludinājumu maksājumi „Latviešu Vēstnesim", no amerikāņu okupācijas joslas piesūtāmi ar pasta pārvedumu pēc adreses: „Latviešu Vēstnesis", Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b); no angļu joslas iemaksas piesūtāmas vai nu ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai Dillingenā vai arī ar pasta naudas pārvedumu Lidijai Dravniecei, Latvian Camp „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21), atsevišķi par to paziņojot izdevniecībai; no franču joslas iemaksas sūtāmas ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai. Abonementi atjaunojami 2 nedēļas pirms to izbeigšanās. Maksājumus var nokārtot arī „Latviešu Vēstneša" pārstāvjiem, kuŗu vārdi un adreses publicēti laikrakstā. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēļ izdevniecība atbildību neuzņemas. Neizlietotos manuskriptus autoriem nosūta atpakaļ, ja pielikta klāt sev pašam adresēta, ar vajadzīgām pastmarkām apmaksāta aploksne.

„Latviešu Vēstneša" peļņas tīro atlikumu izlieto latviešu bēgļu un kaŗavīru aprūpes vajadzībām.

Printed by Manz, Dillingen. — 11.000